

Preek over Marcus 1,41 – De goddelijke gave van de pijn!

(Deze preek is gehouden bij de uitzending van ons gemeentelid Ytje van der Veen voor het werk van de Leprazending op Kalimantan, Indonesië)

Orde van dienst

Zingen: Gezang 213 (uit: *Zingende gezegend* van A.F. Troost)

Votum en Groet

Zingen: Psalm 98, 1 en 4

Gebed om het licht van de Geest

Lezen: Jesaja 49,8-13 en Marcus 1,40-45

Zingen: Gezang 285

Verkondiging van Marcus 1,41

Zingen: Gezang 239, 1. 3. 5. 6 en 7

Ytje v.d. Veen ontvangt Gods zegen voor het werk dat ze gaat doen in dienst van de Leprazending

Zingen: Gezang 351

Dankzegging en voorbeden, onderbroken voor het zingen van Psalm 62, 4 en 5

Jeugdgroepen zingen Gezang 228 en 47 (beiden uit de Opwekkingsbundel)

Collecte

Zingen: Gezang 167 (Opwekking)

Zegen

Gemeente van onze Heer Jezus Christus!

U ligt in bed, maar midden in de nacht moet u er uit.

Uw man of uw vrouw ligt in diepe rust, dus u doet geen licht aan.

U vindt uw weg wel in het donker.

Maar plotseling – AU!

U stoot met uw kleine teen tegen een poot van het bed.

Een scheut van pijn schiet door uw hele lichaam.

En u danst met uw voet in uw handen door de slaapkamer.

Dat zijn niet de leukste momenten in een mensenleven.

Pijn – daar wordt een mens niet vrolijk van.

Zou ooit iemand een gedicht schrijven over de weldaad van de pijn?

Nou, misschien een masochist.

Maar iemand met gezond verstand toch zeker niet!

Pijn wordt algemeen ervaren als iets onplezierigs.

En dan druk ik me nog gematigd uit.

En toch hoort pijn onvermijdelijk bij het leven.

Als je je hoofd stoot of als je je vingers brandt of als iemand je bij voetballen tegen de schenen trapt –

Nee, niemand ontkomt eraan.

Als je daar als christen over nadenkt, kun je het daar moeilijk mee hebben.

Want is pijn niet een weeffout in Gods goede schepping?

Hoort pijn daarin thuis?

Had God geen betere weg kunnen vinden voor mensen om met de gevaren van deze wereld om te gaan?

Deze week las ik de uitspraak van een arts: *Dank God voor het uitvinden van pijn.*

Volgens mij – zei die dokter – heeft God niets belangrijker gedaan dan dat.

Pijn is iets geweldigs!

Mooie dokter, zegt u misschien.

Mooie dokter, die beweert dat pijn iets geweldigs is!

Maar ik hoop u vanmiddag duidelijk te kunnen maken wat die dokter er toe gebracht heeft
zoiets vreemds te zeggen: *Pijn is misschien wel Gods belangrijkste uitvinding.*
Deze dokter – dr. Brand – heeft nl. enorm veel onderzoek gedaan naar de manier waarop pijn
werkt.

En dat onderzoek stond in dienst van de behandeling van leprapatiënten.

De mensen dus waar Ytje v.d. Veen straks heel veel mee te maken krijgt als ze in Indonesië
gaat werken.

Eén van de belangrijkste symptomen van lepra is, dat de mensen die daaraan lijden geen
pijnprikkels meer hebben.

Ze merken het niet als ze hun kleine teen stoten tegen de poot van het bed.

Ze merken het niet als ze hun hand tegen een pan met kokend water houden.

Ze voelen er helemaal niks van als ze zichzelf in hun vinger snijden.

Ik heb van de week mijn vinger nog tussen het autoportier gehad.

Ik zal u vertellen dat dat pijn deed!

Maar als ik een leprapatiënt was geweest, dan had ik daar niets van gevoeld.

Mooi makkelijk?

Nee, helemaal niet.

Want als ik niet had gemerkt dat ik met mijn vinger tussen dat autoportier gezeten had en als
ik niet had gemerkt dat 't was gaan bloeden, dan was ik er mee rond blijven lopen – met een
open wond.

En ik had er geen pleister op gedaan.

Er was vuil in gekomen en het was gaan ontsteken en zweren.

Maar ik had er niets van gemerkt, want het had me geen pijn gedaan.

Wie eind november de avond heeft meegemaakt waarop voorlichting is gegeven over het
werk dat Ytje gaat doen op Kalimantan in Indonesië, die heeft afschuwelijke beelden gezien
van mensen die aan lepra lijden.

Mensen met verminkte gezichten en verminkte handen en voeten, waarvan grote gedeelten
gewoon zijn weggerot door infecties.

Infecties die zijn ontstaan omdat het lichaam niet meer reageerde op pijn.

Pijn is een signaal.

Een fel alarm dat afgaat in ons lichaam om ons te waarschuwen: *Pas op!*

Er is iets mis! Er is iets beschadigd!

Vijanden dringen je lichaam binnen – dus doe er wat aan!

In een vijandige wereld is pijn een welkome hulp tegen gevaren die ons bedreigen.

Dus, hoe vreemd het ook klinkt: *Dank God voor de pijn!*

Dank God op je blote knieën dat je voélt, wanneer er iets mis is met je lichaam!

Want dan kun je er wat aan doen!

Wat erg als iemand zo ongevoelig is dat zijn lichaam geen alarmsignalen afgeeft.

Maar weet u wat nog veel erger is?

Wanneer een mens een ongevoelig hart heeft gekregen.

Geen pijn voelen aan je handen en je voeten of je gezicht is erg.

Maar geen pijn meer voelen in je hart is nog erger.

Geen pijn meer voelen als je de ellende van anderen ziet.

Dat het je niets doet als anderen er slecht aan toe zijn.

Als je zoveel eelt op je ziel hebt dat het verdriet van anderen je bij je kouwe kleren afglijdt.

Dát is pas erg!

Leprapatiënten voelen geen pijn.

Dat is heel erg.

Maar veel erger nog is, dat ze worden verstoten door hun omgeving.
Uit angst voor besmetting worden ze gemeden.
En vaak wordt de lepra ook nog eens gezien als een straf van de goden.
Daarom worden leprapatiënten gedwongen uit de samenleving te verdwijnen.
Niemand wil met hen te maken hebben.
Mensen sluiten hun harten voor hen toe.
Ze worden aan hun lot overgelaten.
Ze worden uitgescholden.
Als scholier moet je apart zitten van de andere leerlingen.
Als een getrouwde vrouw lepra krijgt wordt ze vaak door haar man en kinderen in de steek gelaten.
De man trouwt met een andere vrouw en kijkt nooit meer naar haar om.
Veel leprapatiënten moeten als bedelaars zorgen dat ze in leven blijven.
De omgeving beschouwt hen als zweren in de samenleving.
Maar in plaats van die zweren met zorg en liefde te behandelen, worden ze gevoelloos benaderd.

Vanmiddag lazen we het verhaal van de melaatse die bij Jezus komt.
Het woord dat in het Grieks voor de melaatse wordt gebruikt is *lepros*.
Een melaatse is dus een leprapatiënt.
Eerlijk gezegd is het niet zeker of met de melaatsheid, waar het in de Bijbel over gaat wel precies dezelfde ziekte wordt bedoeld als wat vandaag lepra wordt genoemd.
In de Bijbel worden omschrijvingen van melaatsheid gegeven, die ook allerlei andere huidziekten omvatten.

Maar één ding is zeker: de melaatsen van toen werden net zo behandeld als de meeste leprapatiënten van vandaag.
Hun ziekte werd beschouwd als een vloek van God.
En ze werden buiten de samenleving gestoten.
Dat was ook toen het grootste kwaad dat hen overkwam.
Ze telden niet meer mee.
Iedereen liep met een wijde boog om hen heen.
Ze werden verdreven naar de rand van de samenleving.
Ze mochten niet in de dorpen en in de steden komen.
En als ze iemand tegen kwamen op de weg moesten ze van ver al luidkeels duidelijk maken, dat ze melaats waren.
Dan kon de ander z'n maatregelen nemen.

De ziekte was al erg genoeg.
Maar het sociale isolement was nog veel erger.
Dat je gezien werd als een door God vervloekte!
Dat was de diepste nood van deze mensen.
Niet dat ze ziek waren, maar onrein.
Dat was het ergste.
Onrein – uitgestoten door God en mensen.
En met name op dit punt is de situatie van de leprapatiënten van vandaag vergelijkbaar met die van de melaatsen uit de tijd van de Bijbel.

Wat Marcus dan vertelt is tegen die achtergrond schokkend en bevrijdend.
Schokkend is wat die melaatse aandurft.
Bevrijdend is wat Jezus aandurft.

Jezus bevindt zich waarschijnlijk in een synagoge in één of andere stad of dorp.
En zoals gebruikelijk drommen de mensen om Hem heen.
Maar dan staat daar plotseling de melaatse in hun midden.

Ik stel me zo voor, dat de mensen haastig en vol afschuw aan de kant zijn gegaan.
En midden in de kring van luid protesterende kerkgangers blijven Jezus en de melaatse alleen over.

De melaatse valt op zijn knieën.
Hij maakt zich klein voor Jezus.
Kennelijk denkt hij enorm hoog van Jezus.
Dat moet ook wel als je nagaat wat hij van Jezus vraagt.
Hij vraagt Jezus of Hij hem wil reinigen.
Let op – hij vraagt niet om genezing, maar om reiniging.
Hij vraagt om opheffing van zijn isolement.
Hij vraagt om verbreking van de ban die over hem ligt.
Hij vraagt om het wegnemen van Gods vloek over hem.
Hij vraagt om iets wat geen mens geven kan.

En dat vraagt hij van Jezus.
De melaatse gelooft dat Jezus iets kan doen aan de vloek van God.
Onvoorstelbaar! Dat deze man dat van Jezus verwacht.
Ja, u en ik zijn er aan gewoon om Jezus te zien als iemand met goddelijke kracht.
Natuurlijk kan Jezus wonderen doen.
Hij is toch de Zoon van God.

Maar dan hebben we nog niet voldoende gepeild dat Jezus echt mens is geworden.
Er was niets goddelijks aan Hem te zien.
Je moest wel een enorm vertrouwen hebben om van Hem te vragen wat de melaatse van Hem vroeg.
Om van een méns te vragen de vloek van Gód weg te nemen.
Toen de melaatse Naáman bij de koning van Israël kwam om genezing te zoeken, riep deze vertwijfeld uit: *Ben ik soms God dat ik kan doden en levend maken?*
De melaatse vraagt het onmogelijke van Jezus.
Wat een vertrouwen in Jezus!

En waarom zal Jezus niet reageren als de rest?
Waarom zal Jezus hem niet weggagen: *Hoe durf je bij Mij in de buurt te komen?*
Maak dat je weg komt, vieze lepralijder!
Hoe vaak heeft de melaatse dat al niet gehoord.
En dat is kennelijk ook zijn grootste angst.
Dat Jezus kán doen wat hij vraagt, daarvan is hij overtuigd.
Maar wil Hij het ook?
Waarom zou Hij het willen?
Waarom zou Jezus anders reageren dan de anderen?

Die lege plek tussen al die mensen, die met van walging vertrokken gezichten zijn teruggeweken...
Die lege plek waar alleen de melaatse op z'n knieën voor Jezus ligt – daar zindert het van de spanning.
Wat gaat daar gebeuren!
En dan – o, de toeschouwers rillen van afgrijzen – dan strekt Jezus zijn hand uit en raakt de melaatse aan!
Dat is wat ze zien!
Dat Jezus zomaar die melaatse aanraakt!
Zijn hand legt op die walgelijke lepralijder.
Hoe kán Hij het doen.

Wat ze echter niet zien, maar wat Marcus ons vertelt is, dat Jezus met barmhartigheid

bewogen is.

Jezus is in zijn hart diep geraakt door de nood van de melaatse.

Zijn maag keert zich er van om.

Niet van walging en afschuw, maar van pijn om wat deze man moet lijden.

Het woord barmhartigheid, dat hier gebruikt wordt, heeft te maken met de baarmoeder.

De plaats waar een moeder haar kind ontvangt en negen maanden bij zich draagt.

De baarmoeder is het symbool voor geborgenheid en koesterende liefde.

En als een moeder ziet dat haar kind iets overkomt, dan voelt ze dat soms in haar buik.

Op de plek waar ze haar kind gedragen heeft.

Jezus krijgt een steek van binnen als Hij de nood van de melaatse peilt.

Jezus – de mens zoals God hem bedoeld heeft.

De mens die niet ongevoelig blijft voor het lijden van anderen, maar die daar zelf aan lijdt.

Die daar van ineenkrimpt, zo gaat het hem aan het hart.

En die niet rust voordat hij wat aan die nood van de ander gedaan heeft.

En met barmhartigheid bewogen strekt Jezus zijn hand uit.

De melaatse verwachtte iets goddelijks van Jezus.

En Jezus antwoordt met een goddelijk gebaar – het uitstrekken van zijn hand.

In het OT is het uitstrekken van de hand de daad waarmee God zijn volk bevrijdt.

Jezus strekt zijn hand uit en raakt de melaatse aan.

Hij slaat met dat gebaar een brug.

Hij overbrugt de kloof die gegroeid was tussen deze melaatse en zijn omgeving.

Hij overbrugt de kloof die ontstaan was tussen de melaatse en God.

Het is een gebaar van solidariteit.

Jezus stoot de melaatse niet af, maar gaat naast hem staan.

Ja, hij identificeert zich met hem.

Hij neemt het risico dat de walging van melaatsen ook Hem zal treffen.

Want wie een melaatse aanraakt, deelt zijn onreinheid.

Daar schrikt Jezus niet voor terug.

Maar het gevolg van deze aanraking is dat de melaatse rein wordt.

Normaal is dat de melaatse bij contact zijn onreinheid op anderen overbrengt.

Maar deze keer is er een contact, dat zijn onreinheid wegneemt.

Jezus is de mens, die onze ziekten op zich neemt.

Jezus is de mens, die de vloek die op ons ligt van ons overneemt.

Met barmhartigheid bewogen heft Hij de nood en het isolement van de melaatse op.

Jezus, de mens zoals God hem bedoelde.

De mens die ook de pijn aanvaardt als een gave van God.

Die er niet op uit is om het leven zo in te richten dat er voor pijn geen plaats is.

Maar die de pijn toelaat als een schel alarmsignaal wanneer er iets grondig mis is.

En dan niet eerder rust voordat de oorzaak van de pijn is weggenomen.

Jezus, de mens zoals God hem bedoelde.

En wie zijn volgeling wil zijn, wil delen in zijn pijn.

Wie zijn volgeling wil zijn, wil dezelfde barmhartigheid tonen.

Wie zijn volgeling wil zijn, schernt zich niet af voor de nood van anderen, maar lijdt daar aan en zet zich daarom in om die nood te lenigen.

Die blijft niet op een afstand staan.

Die gaat het lijden niet zoveel mogelijk uit de weg.

Maar die gaat er op af om mensen uit hun isolement te halen.

Die toont zich solidair met de verstotenen van deze wereld.

De mensen van de Leprazending – de organisatie die Ytje v.d. Veen uitzendt – zijn getroffen

door deze geschiedenis van Jezus die de melaatse reinigt.

Al vele tientallen jaren lang zijn zij als de hand van Jezus die talloze leprapatiënten heeft aangeraakt om hen te verlossen uit hun nood en hun eenzaamheid.

En zij richten tekenen op van zijn barmhartigheid en zijn wil om te helen.

Lichamelijk en geestelijk te helen.

Want dat is het mooie van de Leprazending.

Ze helpen alle mensen die op hun weg komen – het maakt niet uit wat ze geloven of wat voor overtuigingen ze er op na houden.

Maar de barmhartigheid van Jezus werkt zo door in hun werk, dat mensen juist daardoor de Heiland leren kennen.

En zo worden ze niet alleen lichamelijk, maar ook geestelijk genezen.

Broeders en zusters, doordat Ytje in dienst van de Leprazending in Indonesië gaat werken, raken ook wij hierbij betrokken.

Laten wij de Heer van harte dankbaar zijn dat die kans ons zo geboden wordt.

Door mee te leven met Ytje en haar werk kunnen wij de gevoeligheid ontwikkelen, die zo wezenlijk is voor het mens-zijn zoals God het bedoelde.

Mensen die geen pijn kunnen voelen – wat zijn die er erg aan toe.

Maar mensen die geen pijn meer voelen bij het zien van de nood van anderen, die zijn er nog veel erger aan toe.

Laten we God danken voor het geschenk van de pijn.

Dan weten we ons volgelingen van Jezus Christus, die met barmhartigheid bewogen tekenen oprichtte van het Rijk van God.

AMEN.